

Cultuurele
ANBI

401ste concert
Woensdag 11 maart 2020
20.00 uur

Anna Vinnitskaya

Piano

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

Onze concerten worden mede mogelijk
gemaakt door een bijdrage van de
Gemeente Deventer in het kader
van een 'Kleintje Cultuur'

Programma

Johannes Brahms (1833-1897)
4 Ballades, op. 10 (1854)

1. Andante, in d
2. Andante, in D
3. Intermezzo: Allegro, in b
4. Andante con moto, in B

Béla Bartók (1881-1945)
Sonate, Sz.80 (1926)

1. Allegro moderato
2. Sostenuto e pesante
3. Allegro molto

Robert Schumann (1810-1856)
Arabeske in C, op. 18 (1838)
Novelette, op. 21 no. 8 (1838)

PAUZE

Frédéric Chopin (1810-1849)
Sonate nr. 2 in bes, op. 35 (volt. 1839)

1. Grave - doppio movimento
2. Scherzo
3. Marche funèbre, lento – attacca:
4. Finale, presto

Anna Vinnitskaya is een pianiste van het hoogste niveau en van de grootste poëtische diepte. Een poëtische klavierleeuwin, zoals in een recensie stond. Zij is geboren in Rusland en telg uit een zeer muzikale familie. Ze genoot er haar opleiding onder Sergei Ossipenko. Vanaf 2001 zette zij haar studie voort aan het conservatorium van Hamburg, waar ze zich verder bekwaamde onder Evgeni Koroliov. Sinds 2009 is zij er zelf docent.

In 2007 won zij de 1e prijs bij de Internationale Muziekwedstrijd Koningin Elisabeth in Brussel. Het was het begin van een indrukwekkende internationale carrière. Ze treedt op over de hele wereld, in solorecitals, kamermuziekbezetting en als pianosoliste bij grote orkesten. Haar repertoire reikt van Bach tot Goebaidoelina. In dit seizoen speelt zij bij veel grote Duitse orkesten. In oktober 2019 had zij bijvoorbeeld haar debuut bij de Berliner Philharmoniker in het 2^e pianoconcert van Prokofjev en eind februari bij de Bamberger Symphoniker. Verder is zij dit seizoen *Artist in Residence* bij de Philharmonie Dresden. Buiten Duitsland speelt zij dit seizoen in de concertzalen van Budapest, Trondheim, Indianapolis, Lyon, Aix-en-Provence en het Verenigd Koninkrijk. Momenteel maakt zij een solotournee in Nederland en België.

Haar CD-opnames hebben eveneens talrijke prijzen opgeleverd, zoals de Diapason d'Or, de ECHO Klassiek en de Gramophone Editor's Choice. Kersvers zijn een CD met werk van Rachmaninov en een Bach-album.

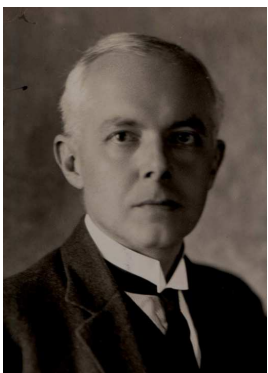
Het programma van vanavond laat ons kennismaken met haar rijke spel. De 4 ballades op. 10 van **Johannes Brahms** dateren uit zijn jeugd, 1854, zo'n 12 jaar nadat Chopin dit genre nog beoefend had. Schumann heeft ze nog juist gehoord en was zeer ontdaan door de "duistere Noordse" klankwereld.

Joh. Brahms in 1853

Dat kan kloppen. Brahms heeft zich in de 1^e ballade laten inspireren door het huiveringwekkende Schotse gedicht *Edward* (uit Herder, *Stimmen der Völker*), een lievelingsboek van Brahms. De bange vragen van de moeder, de ontwijkende antwoorden van haar zoon, de tekst laat zich zo in het metrum van de

muziek zetten. In het midden verklankt hij de gruwelijke vadermoord. Ziehier de ingrediënten van de ballade. De 2^e ballade begint als eenvoudige melodie met luit-achtige akkoordenbegeleiding. De contrasterende passage is als een angstdroom, en rechtvaardigt de titel 'ballade', waarna het stuk weer afsluit met de eerste melodie. De 3^e ballade heet *Intermezzo*, en dat is het ook. Hier is het, dat de "Noords-fantastische" sfeer het beste tot uiting komt. De 4e ballade is een zacht-dromerig nachtstuk. De parallel met de ballades van Chopin ligt hierin, dat alleen aan de eerste ballades van beide componisten een werkelijk verhaal ten grondslag ligt.

Béla Bartók, 1881-1945

Béla Bartók schreef zijn *Pianosonate* in 1926, een vruchtbaar jaar, waarin ook nog zijn 1e pianoconcert en andere piano-solostukken ontstonden (*In de open lucht*, *Negen kleine stukken*). In deze tijd veranderde zijn stijl van "Beethovenaanse" creativiteit naar "Bachiaans" vakmanschap. Het werk is tonaal maar vol dissonanten en bij analyse zou je ontdekken dat het wonderlijk genoeg een volledige klassieke

structuur heeft. Hij gebruikt de piano min of meer op een slagwerk-manier, vol willekeurige accenten. Herkenbare melodieën - die zijn er ook - zijn volksliedachtig.

Bartók schreef het werk met in gedachten een Keizerlijke Bösendorfer, die meer bastonen heeft. Maar dat zal een willekeurige geïnteresseerde concertbezoeker die het moet doen met de aanwezige Steinway, niet opvallen. In feite gaat het hier om Bartók's 2^e pianosonate, want hij had er in zijn vroege jeugd in 1896 ook al een geschreven, in laat-romantische stijl. Hij was toen 15. Dat stuk geniet weinig bekendheid.

Schumann in 1839

Robert Schumann was een getormenteerde man. In zijn vroege werken, waartoe beide pianostukken van vanavond behoren, is daar nog niet veel van te merken. Wel heeft veel van zijn muziek uit deze jaren al een wat fragmentarisch karakter, maar dat werkt in het algemeen niet storend en gaat goed samen met de vrije

vormen, waar hij vaak voor kiest. De *Noveletten* zijn een bundel van 8 stukken uit 1838 in dezelfde virtuoze stijl van Adolph Henselts, aan wie ze ook opgedragen zijn. Hij had bij componeren allerlei associaties, met vrolijke verhalen, familietaferelen, een huwelijk, en 'ze kortweg *Noveletten* genoemd', zo schreef hij aan zijn vrouw, 'omdat jij Clara heet, maar *Wiecketten* nergens op slaat'. Een speelse verwijzing naar een door Schumann bewonderde zangeres, die Clara Novello heette. Wij horen vanavond alleen no. 8, *Sehr lebhaft*, *Noch lebhafter*, kortom een naar adem snakkend maar opgewekt werk met karakteristieke thema's. In een rustige episode citeert hij een *Notturmo*, de 'Stimme aus der Ferne', uit het opus 6 van Clara Wieck.

Chopin 1810-1849

Frédéric Chopin was de meester van de melodie en heeft bij uitstek voor de piano geschreven. Zijn techniek was fabelachtig, maar lichamelijk was hij niet sterk. Hij belandde op zijn 21e in Parijs, omdat hij juist in het buitenland was terwijl er in Polen een revolutie uitbrak en niet meer terug kon. Hij heeft in de 18 jaren die hem

in Parijs restten van zijn korte leven, maar 30 recitals kunnen geven. Hij moest noodgedwongen de grote concertzalen mijden, vanwege zijn zwakke gezondheid. Tijdens recitals hoefde hij niet de fortis en fortissimo's te spelen waar hij geen kracht voor had. De bekende 2e pianosonate wordt beschouwd als een der grootste uit de muziekliteratuur en werd voltooid in 1839. Hij schreef het werk in huize George Sand. De compositorische oorsprongen van de sonate komen samen in de *Marche funèbre*. Men denkt dat deze mars bestemd was voor een 4-handige pianosonate die verder nooit geschreven is. Het *trio* uit de *Marche funèbre* dateert als zelfstandig stuk uit 1835 en was toen waarschijnlijk een aanzet voor een zelfstandig langzaam deel. Na de *Marche* schreef hij pas de overige drie delen. In het eerste deel lijkt hij inspiratie te hebben geput uit de 6e cellosuite van Bach. En het laatste deel? Dat is zo maar uit. *Joep Walter*

402de Concert

Stichting Kamermuziek Deventer (1954-2020)

Dinsdag 21 april 2020, 20.00 uur

Busch Trio

Schubert, Adolf Busch, Beethoven

programmatoelichtingen en recensies:

www.kamermuziek-deventer.nl